

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده حسابداری و مدیریت

عنوان:

عوامل مؤثر بر مطلوبیت گزارشگری مالی

Affecting Factors on Financial Reporting Fairness

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر یحیی حساس یگانه

اساتید مشاور:

جناب آقای دکتر محمد اسماعیل فدائی نژاد

جناب آقای دکتر علی ثقفی

اساتید داور:

جناب آقای دکتر غلامرضا اسلامی بیدگلی

جناب آقای دکتر حمید خالقی مقدم

نگارش:

عباس هشی

زمستان ۱۳۸۶

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

چکیده

گزارش حسابرس مستقل حاوی اظهارنظر مطلوب (منصفانه) که همراه گزارش های مالی با بازار سرمایه ارائه می شود، مورد استفاده افراد ذی نفع و ذی علاقه قرار می گیرد. در مقررات بازار سرمایه، پذیرش و تداوم نام شرکت ها در فهرست بورس، مستلزم ارائه گزارشهای مالی شفاف و خالی از اشکال است. به همین دلیل نام شرکتی که گزارشگری حاوی عدم اظهار نظر و یا اظهار نظر منفی حسابرس است، از فهرست بورس حذف می شود که تبعات نامطلوب برای شرکت و افراد ذی نفع در آن به همراه دارد. در بازار سرمایه اکثر کشورها (از جمله چین)، در مواردی که گزارش حسابرس حاوی اظهار نظر مشروط و یا بندهای توضیحی موثر بر صورتهای مالی است، مهلت مشخصی برای رفع اشکالات به شرکتها داده می شود تا با رفع آن ها، امکان صدور گزارش اصلاح شده فراهم شود. از آنجا که در بازار سرمایه ایران صدور گزارش حسابرسی تعدیل شده مرسوم تر است، در این مقاله پژوهشی، به مطالعه عوامل مؤثر بر مطلوبیت (منصفانه بودن) گزارشگری مالی در چارچوب اعتبار دهی به آن ها از طریق ارائه گزارش حسابرسی حاوی اظهارنظر مطلوب (منصفانه) پرداخته شده است. برای مطالعه، ۱۴۳ شرکت فهرست شده در بورس و اوراق بهادار برای یک دوره ۷ ساله به روش مناسب آماری انتخاب و مورد آزمون قرار گرفت و عوامل و متغیر های موثر بر گزارشگری مالی شرکت ها در بازار سرمایه مشخص گردید. یافته های پژوهش نشان می دهد که بهبود گزارشگری مالی طی دوره زمانی مورد مطالعه در بازار سرمایه از روند مناسبی برخوردار بوده است.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

فصل اول - کلیات

۱	
۲	مقدمه
۴	بیان مسئله
۱۳	اهمیت موضوع تحقیق
۱۵	اهداف تحقیق
۱۵	اهداف علمی
۱۶	اهداف کاربردی
۱۷	فرضیه‌های تحقیق
۱۸	واژه‌ها و اصطلاحات مورد استفاده در تحقیق
۱۹	ساختار تحقیق

فصل دوم - مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۲۱	
۲۲	مقدمه
۲۳	مفهوم مطلوبیت صورتهای مالی
۲۴	اهداف گزارشگری مالی
۲۵	هدفهای دولت در بعد اقتصاد خرد
۲۶	هدفهای دولت در بعد اقتصاد کلان
۲۶	هدفهای مدیران و کارکنان
۲۷	هدفهای سایر استفاده‌کنندگان
۲۸	ویژگیهای کیفی اطلاعات در گزارشگری مالی
۳۲	عوامل مؤثر بر مطلوبیت گزارشگری مالی
۴۰	عوامل (متغیرهای) مؤثر بر مطلوبیت صورتهای مالی
۵۰	تحقیقات پیشین در مورد - تأثیر اندازه شرکت بر مطلوبیت گزارشگری مالی
۵۴	- ساختار شرکت و کیفیت گزارشگری مالی
۵۷	- نوع مؤسسه حسابرسی
۵۷	- کیفیت حسابرسی
۶۳	- نتایج تحقیقات در مورد نوع مؤسسه حسابرسی

۶۸	- تأثیر نوع صنعت و فعالیت در کیفیت گزارشگری مالی
۶۹	نتایج تحقیقات پیشین
۷۰	سایر عوامل مؤثر بر کیفیت افشا
۸۰	پیشینه تحقیق در ایران
۸۱	خلاصه تحقیقات انجام شده
۸۵	فصل سوم - روش شناسی تحقیق
۸۶	مقدمه
۸۷	جامعه آماری
۸۸	روش نمونه گیری
۹۰	حجم نمونه و روش تعیین آن
۹۲	دوره زمانی تحقیق
۹۲	نحوه گردآوری داده‌ها
۹۳	فرضیه های تحقیق
۹۳	فرضیه‌های آماری تحقیق
۹۶	روش اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق
۱۰۲	متغیر وابسته
۱۰۲	روشهای آزمون فرضیه‌های تحقیق
۱۰۲	مراحل عمومی آزمون فرض آماری
۱۰۳	مرحله اول: تعریف فرضیه‌های آماری H_0 و H_1 (فرض‌ها)
۱۰۳	مرحله دوم: تعیین توزیع نمونه‌گیری و نوع آماره آزمون
۱۰۳	مرحله سوم: تعیین سطح زیر منحنی H_0 و H_1 و محاسبه مقدار بحرانی
۱۰۴	مرحله چهارم: تصمیم‌گیری
۱۰۶	نرم افزار مورد استفاده برای تحلیل داده‌ها
۱۰۷	محدودیت‌های تحقیق
۱۰۸	فصل چهارم - تحلیل نتایج تحقیق
۱۰۹	مقدمه
۱۱۰	بررسی روند تغییرات کیفیت گزارشهای حسابرسی با مطلوبیت صورتهای مالی

۱۱۵	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به کل فرضیات
۱۱۶	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه اول
۱۱۹	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه دوم
۱۲۲	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه سوم
۱۳۰	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه چهارم
۱۳۲	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه پنجم
۱۳۵	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه ششم
۱۳۷	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه هفتم
۱۴۰	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه هشتم
۱۴۱	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه نهم
۱۴۱	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه دهم
۱۴۴	تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فرضیه یازدهم
۱۴۷	جدول همبستگی پیرسون متغیرها

فصل پنجم – نتیجه گیری نهائی تحقیق و پیشنهادها

۱۵۰	مقدمه
۱۵۱	خلاصه فصلها
۱۵۲	خلاصه نتایج تحقیق
۱۵۷	پیشنهادها
۱۶۳	پیشنهادهای کاربردی
۱۶۴	پیشنهاد برای تحقیقهای آتی
۱۶۶	فهرست منابع فارسی
۱۶۸	فهرست منابع لاتین
۱۶۹	

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

دلایل برای اثبات فرضیه‌ها

فرضیه ۱ :

از این که مالکیت خصوصی شده است اما مالکیت دولتی متمرکز است، اسباب اعمال قدرت را دارد، در حالیکه برای مالکیت خصوصی گسترده اعمال قدرت امکان پذیر نمی باشد.

فرضیه ۲:

افزایش حجم معاملات یعنی افزایش انتظارات افراد بیشتری از گزارشگری مالی و هیئت مدیره در مقام پاسخگویی نمی تواند گزارش غیرمطلوب ارائه دهند مضافاً در اینطور موارد ناظر بورس هم در حمایت از حقوق سهامداران اعمال نفوذ می کند

فرضیه ۳:

اندازه یعنی بزرگی شرکت‌ها انتظارات عموم از آنها، وجود امکانات اقتصادی واکنشهای سیاسی، موجب میشود که مجبور به ارائه گزارشگری مالی مطلوب‌تری باشند. اندازه از نظر دارائی و فروش، سرمایه مورد آزمون قرار گرفت و همبستگی وجود داشت اما سودخالص تأثیر نداشت چون در اینگونه شرکتها **capital gain** و لزوم ادامه فعالیت بدلائل بالا، موجب می شود که تغییرات سودخالص تأثیری در تصمیم‌گیری صاحبان سهام نداشته باشد.

فرضیه ۴:

تغییرات هیئت مدیره و ورود هیئت مدیره جدید ناشی از تغییرات سهامداران است و یا در شرایط مواجه شدن شرکت با مشکلات گزارشگری مالی برای رفع اینگونه مشکلات باید رد عملکرد شرکت تغییراتی اتفاق بیافتد که اعمال آن از طریق وارد کردند جریان فوق جدی است یعنی تغییرات هیئت

مدیره

فرضیه ۵:

ROR سود وقتی قابلیت اتکا دارد که متکی به گزارشگری مطلوب باشد پس فرضیه رد صورت مناسب بودن ROR اتوماتیک اثبات شده می‌باشد.

فرضیه ۶:

در ایران قیمت سهم کمتر تابع اطلاعات مندرج در گزارشگری مالی است وقایع اطلاعات پنهان، سود عمدتاً ناشی از رانت تغییرات مقررات بوده و عملاً در بازار صنعت و بیمه کار رابطه‌ای بین قیمت سهام و گزارشگری مالی وجود ندارد.

فرضیه ۷:

شرکتهای پذیرفته شده در بورس با امضای تعهدنامه ملزم به رعایت مقررات هستند و یکی از مقررات داشتن گزارش حسابرسی با اظهارنظر مطلوب (بعضاً مشروط است). داشتن گزارش عدم اظهارنظر و یا رد موجب حذف نام از لیست است بنابراین در ایفای تعهدات با گذشت زمان اینگونه شرکتهای مانع مقررات مقام ناظر شده‌اند.

فرضیه ۸:

فرضیه ۹:

در شرکتهای حسابرسی داخلی عملاً ابراز مدیریت برای رفع و رجوع مشکلات، تشکیل مجمع و غیره هستند.

فرضیه ۱۰:

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

فصل اول

کلیات

مقدمه

در دنیای امروز فعالیتهای اقتصادی در زمینه‌های مختلفی مانند تولید، تجارت و خدمات برای انواع مواد، کالا، چنان گسترش یافته است که برای بررسی و تحلیل هر فعالیتی نیاز به تیم‌هایی متشکل از انواع تخصص‌ها است. درک اطلاعات مندرج در گزارشها نیازمند دانش و معرفت در همان رشته است. از سوی دیگر انجام فعالیتهای تولیدی، تجاری و خدماتی به دلایل نیاز به سرمایه و دانش از عهده فرد بر نمی‌آید. به عبارت دیگر سرمایه مورد نیاز برای هر فعالیت نامبرده در بالا آنقدر زیاد است که فردی به تنهایی قادر به تهیه آن نیست و به فرض هم اگر کسی آنقدر سرمایه داشته باشد که در فعالیتی آن را بکار گیرد به دلیل مخاطرات زیادی که سرمایه‌گذارها را تهدید می‌کند عاقلانه نیست. از این رو بسیار نادر است که فردی تمام سرمایه خود را در یک فعالیت بکار اندازد. از آنجا که هر روز معاملات و رویدادهای اقتصادی پیچیده‌تر می‌شود، اغلب تأمین کنندگان سرمایه فاقد دانش لازم برای بکارگیری سرمایه در فعالیتهای متفاوت اقتصادی هستند، از این رو سرمایه در اختیار افرادی قرار می‌گیرد که تخصص لازم را برای آن فعالیت دارند. از سوی دیگر تأمین کنندگان سرمایه به دلیل پیچیده بودن معاملات و همچنین دور بودن از محل فعالیت واحدهای اقتصادی نه دانش رسیدگی به عملکرد گردانندگان سرمایه را دارند و نه امکانات جغرافیایی این اجازه را به آنها می‌دهد، از این رو ناچارند به صورتهای مالی که به توسط مدیران

(گردانندگان سرمایه) تهیه شده و به توسط حسابرس در مورد مطلوبیت آن اظهارنظر شده است اتکا کنند.

با توجه به تئوری نمایندگی^۱ (که در آن فرض شده است مدیر همواره درصدد انتقال ثروت از صاحب سرمایه به سوی خویش است)، همچنین گاهی به علت شرایط اقتصادی ممکن است مدیری ورای اختیارات خود عمل کند یا مبادرت به معاملات مخاطره آمیز نماید. حکومتها برای جلب اطمینان سرمایه‌گذاران و تأمین امنیت سرمایه و سرمایه‌گذاری علاوه بر تصویب مقرراتی تحت عنوان قانون تجارت، قانون بازار سرمایه، اصول راهبری (حاکمیت) شرکتی که طی آن افشاء مواردی که بر تصمیم‌گیری افراد ذی‌نفع تأثیر دارد را در صورتهای مالی تهیه شده به توسط مدیران واحدهای اقتصادی مورد تأکید قرار گرفته است. همچنین، نهادهای نظارتی مستقلی مانند کمیسیون بورس اوراق بهادار، انجمن‌های حرفه‌ای (در ایران جامعه حسابداران رسمی) را به ترتیب برای نظارت بر عملکرد مدیران، اظهارنظر در مورد صورتهای مالی و ادعاهای مندرج در آنها ایجاد کرده است.

^۱. Agency theory

بیان مسئله - گزارشگری مطلوب

گزارشگری مالی در واحدهای اقتصادی بازتاب نیازهای اطلاعاتی و انتظارات گروههای مختلف استفاده کننده از صورتهای مالی، چون سرمایه گذاران، اعتبار دهندگان، دولت و مدیران است که برای اتخاذ تصمیمات اقتصادی، برنامه ریزی، اعمال نظارت و ارزیابی پاسخگویی مدیران، به این اطلاعات نیاز دارند. لذا، اتخاذ تصمیمات اقتصادی و تخصیص بهینه منابع بدون وجود اطلاعات معتبر و قابل اتکا امکان پذیر نیست. اطلاعات مالی واحدهای اقتصادی در نمونه گزارشهای مالی در چارچوب صورتهای مالی اساسی تحت عنوان ترازنامه (که نشان دهنده وضعیت مالی واحد اقتصادی در یک تاریخ مشخص است)، صورت سود و زیان (که نشان دهنده نتیجه عملکرد مالی یک دوره مالی واحد اقتصادی است) صورت سود و زیان جامع و صورت جریان وجوه نقد (که نشان دهنده جریان ورودی و خروجی منابع مالی در یک واحد اقتصادی است) همراه با یادداشتهای توضیحی پیوست، در پایان سال برای ارائه به اشخاص ذی نفع و صاحبان سهام توسط هیأت مدیره ارائه می گردد. گزارشهای مالی مزبور وقتی سودمندند که دارای ویژگیهای کیفی از جمله مربوط بودن^۲، تأیید پذیری^۳، عاری بودن از سوگیری^۴ و قابلیت مقایسه^۵ برخوردار باشد. گزارشهای مالی وقتی از ارزش مضاعف برخوردار است و می تواند مبنای تصمیم گیری صاحبان سهام و اشخاص ذی نفع قرار گیرد که توسط حسابرس مستقل مورد رسیدگی و اظهار نظر قرار گیرد. حسابرسی صورتهای مالی توسط حسابرسان مستقل یکی از ابزارهای کلیدی است که از سرمایه گذاران در بازار سرمایه حمایت می کند.

^۲ . Relevance
^۳ . Verifiability
^۴ . Freedom From Bias
^۵ . Comparability

مدیران واحدهای اقتصادی توسط سهامداران انتخاب می گردند، برای ایفای مسئولیت پاسخگوئی، گزارش عملکرد خود را در پایان هر سال تحت عنوان صورتهای مالی برای ارائه به صاحبان سهام و سایر ذی‌نفعان تهیه می‌کنند. از آنجا که عملاً صورتهای مالی بخش محوری گزارشگری مالی واحد اقتصادی است، هدف اصلی از ارائه صورتهای مالی، تهیه اطلاعات درباره وضعیت مالی، نتایج عملکرد مالی و همچنین جریان نقدی واحد اقتصادی است که در اتخاذ تصمیمات به توسط استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی مؤثر است. استفاده‌کنندگان صورتهای مالی براساس اطلاعات مندرج در گزارشهای مالی مزبور نسبت به تخصیص منابع یا تغییرات و جایگزینی این منابع اتخاذ تصمیم می‌کنند.^۶

اتخاذ تصمیمات اقتصادی براساس اطلاعات مندرج در صورتهای مالی، مستلزم آن است که گزارشهای مالی از کیفیت مطلوب و قابل اطمینان و اعتماد برخوردار باشد. وجود شرایط خاص از جمله تضاد منافع بین تهیه‌کنندگان صورتهای مالی و استفاده‌کنندگان از آن، پیچیدگی برخی از اطلاعات مالی، پیامدهای اقتصادی، تصمیمات اشخاص ذی‌نفع مبتنی بر صورتهای مالی ارائه شده و نهایتاً عدم امکان حضور صاحبان سهام و ذی‌حق در واحد اقتصادی (در فعالیت روزمره آن واحد اقتصادی)، وضعیتی را به وجود می‌آورد که شرایط لازم برای ارزیابی اطلاعات مالی دریافتی برای استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی و اشخاص ذی‌نفع فراهم نباشد.^۷

مدیران (در برخی از کشورها) حسابرس را انتخاب می‌کنند. اگر انگیزه مدیریت رده بالا در گزارش نتایج مالی دلخواه باشد این چنین نحوه انتخاب حسابرس می‌تواند سبب شود که حسابرس اشتباه، تخلف یا تحریف را شناسایی کند ولی نتواند آن را گزارش نماید (حساس یگانه، یحیی، ۱۳۸۳) در واقع قدرت

^۶ . American Institute of Certified Public Accountants. (AICPA) ۱۹۷۳

^۷ .ASOBAT,A.A.A, ۱۹۷۳

مدیریت موضوعی است که بر مطلوبیت صورتهای مالی تأثیر دارد. یا بازار رقابتی برای خدمات حسابرسی سبب شود که حسابرسان مقررات اخلاقی را رعایت نکنند.

شناخت عوامل مؤثر بر مطلوبیت صورتهای مالی، محیط سرمایه‌گذاری را برای سرمایه‌گذاران امن می‌کند و آنها با اتکا به صورتهای مالی مطلوب می‌توانند تصمیمات درست اتخاذ کنند. با شناخت این عوامل می‌توان تمهیداتی اندیشید و محیط سرمایه‌گذاری را با ایجاد نهادهای نظارتی مانند بورس اوراق بهادار، کمیته حسابرسی و کاهش مالکیت دولتی، بهسازی حرفه حسابرسی و بهسازی نحوه اداره مؤسسات اقتصادی و... قابل اتکا ساخت.

واقعیت امر آن است که استفاده کنندگان از صورتهای مالی برای استفاده از اطلاعات نگران اعتبار و صحت آن هستند و لذا تفکر نسبت به راهیابی به روشی که این نگرانی را مرتفع سازد امری ضروری است. با در نظر گرفتن یکی از مبانی اولیه نظریه نمایندگی "تضاد منافع بین تهیه‌کنندگان صورتهای مالی و استفاده کنندگان از صورتهای مالی" دستیابی به کیفیت مطلوب و قابلیت اعتماد اطلاعات مالی مستلزم استفاده از سازو کار کنترلی، تحت عنوان حسابرسی مستقل است.^۸

نقش حسابرس مستقل "گواهی دهی"^۹ و اعتبار بخشی به صورتهای مالی است. خدمات حسابرسی مستقل وقتی دارای شرایط خاص اثر بخشی است که نتایج کار حسابرسی مستقل به صورت واضح و مشخص در چارچوب خاص گزارش حسابرسی اعلام شود. صورتهای مالی حسابرسی شده به شرح فوق از

^۸. سازمان حسابرسی، بیانیه مفاهیم بنیادی حسابرسی، نشریه شماره ۱۲۱ تهران ۱۳۷۷ صفحه ۱۹

^۹. Attestation

یک ارزش افزوده برخوردار شده و می‌تواند انتظارات استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی را در خصوص ابهاماتی که قبلاً به آن اشاره شد، مرتفع سازد.^{۱۰}

حسابرس مستقل رسیدگی خود را در چارچوب استانداردهای حسابرسی به عنوان ابزار کارحرفه‌ای انجام می‌دهد. طبق این استانداردها، حسابرس مستقل باید کار حسابرسی را به نحوی برنامه‌ریزی و اجراء کند که از نبود اشتباه یا تحریف با اهمیت در صورتهای مالی اطمینان معقول یابد. از جمله کار حسابرسی حصول اطمینان از بکارگیری استانداردهای حسابداری توسط واحد اقتصادی مورد حسابرسی بوده و نهایتاً حسابرس با اعلام نظریه خود مبنی بر "صورتهای مالی حسابرسی شده از کلیه جنبه‌های با اهمیت طبق استانداردهای حسابداری و به نحو منصفانه (در ایران مطلوب) ارائه شده است" یا خیر، زمینه لازم را برای اتخاذ تصمیم توسط استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی فراهم می‌آورد. بری بودن صورتهای مالی از هرگونه اشکال و تحریف و احراز شرایط مطلوب، موجب می‌شود که گزارش حسابرس حاوی اظهارنظر "صورتهای مالی حسابرسی شده از کلیه جنبه‌های با اهمیت طبق استانداردهای حسابداری به نحو منصفانه (در ایران مطلوب) ارائه شده است" صادر گردد، که این نوع گزارش را گزارش حاوی اظهارنظر مقبول می‌دانند.

"D.Paul New man, & Evelyn R.Patterson & J.Reed smith (۲۰۰۵) @The Role of Auditing in Investor protection@ The Accounting Review. Vol.۸۰ , No:۱, January"

سازمان حسابرسی نیز در تدوین استانداردهای حسابرسی به عوامل مؤثر در کار رسیدگی و گزارشگری توجه کرده. در بند ۵ بخش ۲۲ (کیفیت کار حسابرسی) بیان می‌دارد که "نوع و ماهیت، زمانبندی اجرا و

^{۱۰} . مجموعه مقالات اولین همایش حسابرسی در ایران، تهران، ۱۳۸۳، ص ۲۱۶

حدود سیاستها و روشهای کنترل کیفیت در هر مؤسسه حسابرسی به عواملی چون اندازه، نوع و ماهیت کار حرفه‌یی آن، پراکندگی جغرافیایی، ساختار سازمانی و ملاحظات مربوط به رابطه منافع و مخارج بستگی دارد. (سازمان حسابرسی، استاندارد حسابرسی نشریه ۱۲۴ تهران - ۱۳۷۷)

واحدهای اقتصادی در عمل با مشکلاتی مواجه هستند که علیرغم وجود اعتقاد مدیریت به رفع چنین مشکلاتی، به دلایل عدیده این مشکلات رفع نشده و عملاً آثار آن در منصفانه (مطلوب) بودن صورتهای مالی تأثیر نامطلوب دارند. هرگونه تأثیر نامطلوب در وضع مالی شرکت می‌تواند با توجه به اهمیت آن منصفانه بودن (مطلوبیت) گزارشگری مالی را تحت تأثیر قرار دهد و به تبع آن در اظهارنظر حسابرس نیز مؤثر واقع شود. آثار ناشی از اشکالات فوق بر صورتهای مالی موجب می‌شود که یا (الف) صورتهای مالی ارائه شده وضعیت مالی و نتایج عملیات (عملکرد مالی) را به شکل منصفانه ارائه ندهد و یا (ب) محدودیتی را برای رسیدگی حسابرس فراهم سازد که حسابرس قادر به انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی و بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به برآوردها و تخمین‌ها و توافق لازم بین مدیریت و حسابرس مستقل فراهم نباشد. وجود چنین شرایطی موجب می‌شود که حسابرس قادر به ارائه اظهارنظر مقبول نباشد و الزاماً حسب مورد؛ نظر مردود برای شرایط بند (الف) (مبنی بر این که صورتهای مالی وضعیت مالی و نتایج عملیات را به طور منصفانه ارائه نمی‌دهد) و عدم اظهارنظر در مورد شرایط بند (ب) فوق، (محدودیت در انجام رسیدگی، از نوع اساسی موجب می‌شود که حسابرس قادر به انجام کار حسابرسی نبوده و به تبع آن قادر به ارائه نظر نیز نباشد) و یا نظر مشروط ارائه دهد (در شرایطی که

وجود محدودیت در رسیدگی از نوع غیر اساسی و یا انحراف از استانداردهای حسابداری وجود داشته باشد که اهمیت آن به نحوی نبوده که موجب اظهارنظر مردود یا عدم اظهارنظر شود.^{۱۱}

با عنایت به مطالب مذکور، استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی انتظار دریافت گزارش حاوی اظهارنظر مقبول را دارند. زیرا که وجود سایر اظهارنظرها نسبت به صورتهای مالی موجب می شود که یا صورتهای مالی فاقد قابلیت لازم برای تصمیم‌گیری باشند (وجود گزارش حسابرسی از نوع اظهارنظر مردود)، و یا اینکه تصمیم‌گیری نسبت به صورتهای مالی برای استفاده‌کنندگان به راحتی امکان پذیر نباشد (وجود گزارش حسابرسی از نوع عدم اظهارنظر و یا مشروط). مسئولین بورس اوراق بهادار هر کشوری اهمیت زیادی برای صورتهای مالی حسابرسی شده قائل هستند زیرا که اطلاعات مالی مندرج در صورتهای مالی در زنجیره عرضه و ارایه گزارشگری مالی آنها نقش بسیار موثری دارد. با توجه به ویژگی خاص "اعتبار بخشی"^{۱۲} و ارزش افزوده^{۱۳} صورتهای مالی از طریق انجام حسابرسی نسبت به آن، پیش‌بینی وجود حسابرسان معتمد در بورس و پذیرش صورتهای مالی و اطلاعات مالی، موکول به آن است که صورتهای مالی مذکور قبلاً مورد حسابرسی و صدور گزارش حسابرسان مستقل (حسابداران رسمی) قرار گرفته باشد، از جمله شرایط احراز چنین حصول اطمینانی می باشد. از آنجا که اطلاعات مالی منتج از صورتهای مالی توسط اشخاص ذی‌نفع در بازار سرمایه مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته و نهایتاً موجب تصمیم‌گیری اقتصادی توسط آنها می شود، منصفانه (مطلوب) بودن چنین اطلاعاتی از جمله مبانی اولیه پذیرش آن است. لذا وجود گزارش حسابرس مستقل حاوی اظهارنظر مقبول نسبت به

^{۱۱}. Statement on Auditing Standard No. ۳۱&۴۸ "Evidential Matter, Aug, ۱۹۸۰"

Statement on Auditing Standard No. ۵۸& ۷۹ (AU۵۰۸), Dec. ۱۹۹۰

^{۱۲}. Credibility

^{۱۳}. Value added